

KOMISJONI RAKENDUSMÄÄRUS (EL) 2020/975,**6. juuli 2020,****millega lubatakse veinisektoris sõlmida kokkuleppeid ja teha otsuseid turu stabiliseerimise meetmete kohta**

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrust (EL) nr 1308/2013, millega kehtestatakse põllumajandustoodete ühine turukorraldus ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 922/72, (EMÜ) nr 234/79, (EÜ) nr 1037/2001 ja (EÜ) nr 1234/2007, (¹) eriti selle artiklit 222,

ning arvestades järgmist:

- (1) Liit on maailma juhtiv veinitootja. Turustusaastatel 2014/2015–2018/2019 oli liidu keskmine veinitoodang 167,6 miljonit hektoliitrit aastas. Veini turustusaasta kestab 1. augustist järgneva aasta 31. juulini. Liidu arvele langeb 45 % maailma viinamarjakasvatuspäirkondadest, 65 % üleilmsest toodangust, 60 % üleilmsest tarbimisest ja 70 % ekspordist kolmandatesse riikidesse. Liidu viis suurimat veinitootjat tootmismahdade vähenemise järjekorras on Itaalia, Prantsusmaa, Hispaania, Saksamaa ja Portugal.
- (2) COVID-19 pandeemia ja liikmesriikides isikutele kehtestatud ulatuslike liikumispiirangute tõttu saavad veiniviinamarjakasvatavad ja veinitootjad tunda majandushäireid, mis põhjustavad rahalisi raskusi ja rahavooprobeeme.
- (3) Haiguse leviku ja kehtestatud meetmete tagajärjel napib kasutatavat tööjõudu ning eelkõige mõjutab see veiniviinamarjade ja veini tootmist, töötlemist ja transportimist.
- (4) Restoranide, hotellide ja baaride kohustusliku sulgemise ning pidude ja pidustuste, nagu pulmade, sünnipäevade ja äriürituste tühistamise tõttu liidus ja kolmandates riikides on mitmeks kuuks peatunud ka majutus- ja toidlustussektori tegevus. Lisaks on turismi ja veiniturismiga seotud tegevused, nagu degusteerimised ja messid ning veinide ostmine ja tarbimine istandustes alates 2020. aasta märtsist enamikus liikmesriikides suuresti häiritud.
- (5) Selle tagajärjel on nõudlus veini järele märgatavalt muutunud. Pigem on hakatud veini kodus tarbima. Kuigi teatavate veinitoodete tarbimine kodus on suurenenud, ei ole suurem kodune tarbimine kompenseerinud nõudluse vähenemist majutus- ja toidlustussektoris.
- (6) Restoranide ja majutusasutuste sulgemise tõttu on veinitootjate käive vähenenud. Saksamaal kaotasid veinitootjad 2020. aasta esimeses kvartalis 50 % oma käibest, sest müüki restoranidesse ei toimunud. Müük veinikauplustele, kus sageli müüakse kvaliteetveine, vähenes samuti 23 %. Tööstusharu hinnangul on kogu liidus restoranide, baaride ja hotellide sulgemise tulemusena alates restoranide sulgemise algusest märtsi keskpaigast kuni 2020. aasta mai lõpuni vähenenud veini müügi maht 30 % ja väärtus 50 % võrreldes müügiga enne sulgemist.
- (7) Hoolimata sellest, et hiljuti leevendati teatavaid meetmeid ja kaotati teatavad liikumispiirangud, sealhulgas taasavati restoranid ja majutusasutused, ei ole järgmise kuue kuu jooksul oodata olukorra normaliseerumist. Restoranid ja majutusasutused peavad järgima suhtlemisdistsantsi hoidmise nõudeid, mis piiravad klientide arvu. Lisaks jäävad paljudes liikmesriikides kehtima teatavad piirangud seoses sotsiaalsete kogunemistega, sealhulgas eraüritustega, nagu pulmad, kus tavapärastelt veini tarbitakse.
- (8) Samuti ei ole oodata, et ülemaailmne turism, mille käive peaks 2020. aasta teises kvartalis vähenema 70 %, taastuks järgmise kuue kuu jooksul piisavalt, et kompenseerida tarbimise puudumist restoranides ajal, mil kehtisid ulatuslikud liikumispiirangud.

(¹) ELT L 347, 20.12.2013, lk 671.

- (9) Üldiselt hinnatakse, et liidus langeb veinitarbimine 2019/2020. turustusaastal 108 miljonile hektoliitrile. See tähendab, et 2019/2020. turustusaastal väheneb üldine tarbimine võrreldes viimase viie turustusaasta keskmisega rohkem kui 8 %.
- (10) Eksport kolmandatesse riikidesse on liidu veinisektori jaoks eriti oluline. 2019. aastal oli ekspordi kogumaht 12,1 miljardit eurot. COVID-19 pandeemia ajal on eksporti mõjutanud logistikaprobleemid ja tarbimise vähenemine, kuna ka kolmandates riikides kehtestati liikumispäringud. COVID-19 pandeemia puhkemine Hiinas põhjustas sadamates ja ka mujal märkimisväärsed ummikuid ning tühistati üha rohkem saadetisi, mis tähendab seda, et konteinereid on vähem saadaval, mereveetasud suurenevad märkimisväärselt ja eksportijate saadetised lükkuvad edasi. Lisaks on veinieksporti negatiivselt mõjutanud asjaolu, et Ameerika Ühendriikide kehtestasid liidu veinidele suuremad imporditollimaksud. Ameerika Ühendriigid, mis on liidu peamine veini eksporditurg, kehtestasid alates 2019. aasta oktoobrist liidu vaiksetele veinidele 25 % väärtuselised imporditollimaksud.
- (11) Üldiselt prognoositakse, et liidu veinieksport kolmandatesse riikidesse väheneb 2019/2020. turustusaastal 14 % nii eelmise kui ka viimase viie turustusaasta keskmisega võrreldes. Võrreldes 2019. aasta maiga vähenes Prantsusmaa, Itaalia ja Hispaania veinide eksport kolmandatesse riikidesse 2020. aasta mais märkimisväärselt: Prantsusmaa veinieksport kolmandatesse riikidesse vähenes mahult 33 % ja väärtuselt 55 %; Itaalia veinieksport kolmandatesse riikidesse vähenes mahult 22 % ja väärtuselt 26 % ning Hispaania veinieksport kolmandatesse riikidesse vähenes mahult 63 % ja väärtuselt 43 %. Samade võrdlusperioodide alusel on kõige enam mõjutatud vahuveinide eksport. Veinisektori hinnangute kohaselt vähenes 2020. aasta mais Champagne'i eksport Ameerika Ühendriikidesse ja Hiinasse mahult 64 % ja väärtuselt 55 %, Prosecco eksport kolmandatesse riikidesse vähenes mahult 27 % ja väärtuselt 32 % ning Cava eksport kolmandatesse riikidesse vähenes mahult ja väärtuselt 40 %.
- (12) Lisaks on praegu laos suured veinikogused, mis on tingitud 174,4 miljoni hektoliitri suurusest erakorralisest saagist 2018/2019. turustusaastal, mis suurendas avamisvarusid 2019/2020. turustusaastal 14 % võrreldes 2018/2019. turustusaastaga. Müümata veini tuleb ladustada.
- (13) Eespool kirjeldatud asjaolude tõttu võib öelda, et tegemist on turu tõsise tasakaalustamatusega.
- (14) Selleks et aidata viinamarjakasvatajatel ja veinitootjatel leida tasakaalu ajal, mil turul tasakaal suuresti puudub, on asjakohane lubada põllumajandustootjatel, põllumajandustootjate liitudel või sellistest liitudest moodustatud ühendustel või tunnustatud tootjaorganisatsioonidel, tunnustatud tootjaorganisatsioonide liitudel ja tunnustatud tootmisharudevahelistel organisatsioonidel sõlmida kokkuleppeid ja teha otsuseid veiniviinamarjade ja veini tootmise kohta ajutiselt kuueks kuuks. Kõnealused meetmed hõlmavad järgmist: i) transformatsioon ja töötlemine; ii) ladustamine; iii) ühine müügiedendus; iv) kvaliteedinõuded ja v) tootmise ajutine kavandamine.
- (15) Sellised kokkulepped ja otsused võiksid hõlmata näiteks järgmist: i) veini töötlemine muul otstarbel, näiteks veini destilleerimine alkoholiks; ii) ladustamismahtude loomine ja leidmine, et ladustada suuremas mahus veini; iii) veinitarbimise edendamine; iv) kokkuleppimine kvaliteedinõuetes, mis piiraksid veinide turustamist nendele nõuetele vastavate veinidega, ning v) meetmete kavandamine, et vähendada tulevase saagikoristushaigusi.
- (16) Kõiki kokkuleppeid või otsuseid tuleks ajutiselt lubada kuueks kuuks. Kõnealustel meetmetel on eeldatavasti kõige suurem mõju saagikoristuse ajal, mis 2020/2021. turustusaasta puhul algab 2020. aasta augustis, ja enne aastalõpu pidustusi, mille käigus tarbitakse ja eksporditakse eelkõige kvaliteetveine ja vahuveine.
- (17) Vastavalt määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 222 lõike 1 esimesele lõigule lubatakse kokkuleppeid sõlmida ja otsuseid teha siis, kui see ei kahjusta siseturu toimimist ning kõnealuste kokkulepete ja otsuste eesmärk on üksnes stabiliseerida sektorit. Neid eritingimusi ei kohaldata selliste kokkulepete ega otsuste suhtes, mis põhjustavad otseselt või kaudselt turgude jagunemist, kodakondsuse alusel diskrimineerimist või hinnakokkuleppeid. Kui kokkulepped ja otsused ei vasta või enam ei vasta nendele tingimustele, kohaldatakse nende kokkulepete ja otsuste suhtes aluslepingu artikli 101 lõiget 1.
- (18) Käesoleva määrusega antud luba peaks hõlmama liidu territooriumi, kuna turg on suuresti tasakaalust väljas kogu liidus.

- (19) Selleks et liikmesriikidel oleks võimalik hinnata, kas veiniviinamarjade ja veini tootmist käsitlevad kokkulepped ja otsused kahjustavad siseturu toimimist või mitte ning kas nende eesmärk on üksnes stabiliseerida veinisektorit, tuleks teave sõlmitud kokkulepete ja tehtud otsuste, nendega hõlmatud veiniviinamarjade ja veini tootmismahu ning nende kokkulepete ja otsuste kehtivuse aja kohta edastada selle liikmesriigi pädevatele asutustele, k.a sealsed konkurentsiasutused, kelle puhul on kõnealuste kokkulepete ja otsustega hõlmatud suurim osakaal eeldatavast veiniviinamarjade ja veini tootmismahust.
- (20) Arvestades turu tõsist tasakaalustamatust ning vajadust võtta arvesse olemasolevaid veinivarusid, tarbimise vähenemist ja eksporditurgude kadumist ning selleks, et aidata veinisektoril taastuda ajal, mil COVID-19 piiranguid lõdvendatakse, sealhulgas enne ja pärast aastalõpupidustusi, peaks käesolev määrus jõustuma järgmisel päeval pärast selle avaldamist.
- (21) Käesoleva määrusega ettenähtud meetmed on kooskõlas põllumajandusturgude ühise korralduse komitee arvamusega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Ilma et see piiraks määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 152 lõike 1a, artikli 209 lõike 1 ja artikli 210 lõike 1 kohaldamist, võivad põllumajandustootjad, põllumajandustootjate liidud, sellistest liitudest moodustatud ühendused, tunnustatud tootjaorganisatsioonid, tunnustatud tootjaorganisatsioonide liidud ja tunnustatud tootmisharudevahelised organisatsioonid sõlmida kokkuleppeid veiniviinamarjade ja veini tootmise kohta ning teha veiniviinamarjade ja veini tootmist käsitlevaid ühisotsuseid transformatsiooni ja töötlemise, ladustamise, ühise müügiedenduse, kvaliteedinõuete ja tootmise ajutise kavandamise kohta kuue kuu jooksul alates käesoleva määruse jõustumisest.

Artikkel 2

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed selle tagamiseks, et artiklis 1 osutatud kokkulepped ja otsused ei kahjusta siseturu nõuetekohast toimimist ja nende eesmärk on üksnes stabiliseerida veinisektorit.

Artikkel 3

Käesoleva loa geograafiline kohaldamisala on liidu territoorium.

Artikkel 4

1. Kohe pärast artiklis 1 osutatud kokkulepete sõlmimist või otsuste tegemist teatavad asjaomased põllumajandustootjad, põllumajandustootjate liidud, sellistest liitudest moodustatud ühendused, tunnustatud tootjaorganisatsioonid, tunnustatud tootjaorganisatsioonide liidud ja tunnustatud tootmisharudevahelised organisatsioonid nendest kokkulepetest ja otsustest selle liikmesriigi pädevatele asutustele, kelle puhul on kõnealuste kokkulepete ja otsustega hõlmatud eeldatavalt suurim osakaal veiniviinamarjade ja veini tootmismahust, ning esitavad nende kokkulepete ja otsuste kohta järgmise teabe:

- a) hõlmatud veiniviinamarjade ja veini hinnanguline tootmismahut;
- b) eeldatav rakendamisperiood.

2. Hiljemalt 25 päeva pärast artiklis 1 osutatud kuuekuulise perioodi lõppu teatavad asjaomased põllumajandustootjad, põllumajandustootjate liidud, sellistest liitudest moodustatud ühendused, tunnustatud tootjaorganisatsioonid, tunnustatud tootjaorganisatsioonide liidud ja tunnustatud tootmisharudevahelised organisatsioonid käesoleva artikli lõikes 1 osutatud pädevatele asutustele kokkulepete või otsustega tegelikult hõlmatud veiniviinamarjade ja veini tootmismahu.

3. Vastavalt komisjoni rakendusmäärusele (EL) 2017/1185 ⁽²⁾ peavad liikmesriigid teatama komisjonile järgmist:
- a) hiljemalt viis päeva pärast iga ühekuulise perioodi lõppu kokkulepped ja otsused, millest on neile kõnealuse ajavahemiku jooksul lõike 1 kohaselt teatatud;
 - b) hiljemalt 30 päeva pärast artiklis 1 osutatud kuuekuulise perioodi lõppu ülevaade selle aja jooksul rakendatud kokkulepetest ja otsustest.

Artikkel 5

Käesolev määrus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 6. juuli 2020

Komisjoni nimel
eesistuja
Ursula VON DER LEYEN

⁽²⁾ Komisjoni 20. aprilli 2017. aasta rakendusmäärus (EL) 2017/1185, millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruste (EL) nr 1307/2013 ja (EL) nr 1308/2013 rakenduseeskirjad seoses komisjonile edastatava teabe ja dokumentidega ning millega muudetakse mitut komisjoni määrust ja tunnistatakse mitu määrust kehtetuks (ELT L 171, 4.7.2017, lk 113).